

EDİTÖRDEN

Bilim ve Saygınlık

İnsanoğlu Kovid19 salgınıyla birlikte büyük bir travma yaşadı. Bunun etkisi devam ederken sonucunun neler olabileceği henüz kestirilemiyor. Dünyayı saran bu salgının bireyde oluşturduğu fiziksel ve ruhsal tahribatın boyutları belli değil. Öte yandan ekonomi, spor, sanat, bilim gibi bireyi toplumsallaştıran unsurlar da büyük yara aldı.

Doğanın kendini yenileme gücü ile uğradığı tahribat orantısız olunca insan ırkının geleceği tehlike altına girmiş oldu. Dünya, geçmişte olduğu gibi bir kez daha büyük bir felaketle yüzleşti. Alınan tedbirlerle aşı çalışmaları tehlikeyi kısmen de olsa dizginlendi. Ancak bertaraf edildiğini söylemek henüz erken.

Kovid19 salgını durdurulsa ya da yok edilse bile meydana getirdiği tahribatın izlerini yok etmek uzun bir zaman gerektirecek gibi görünmektedir.

Bilim dünyası daha çok salgını durdurmaya odaklanmışken bu salgının nedenleri de araştırılmaya muhtaç bir konu. Bilimsel çalışmalar sürerken dünya kamuoyunda konuya dair distopik çıkarımlar da üretilmeye devam etmekte. Bilgi kirliliği, verilerin saklanması, yanlış yönlendirmeler gibi nedenlerle konuyla ilgili spekülasyonlar gün geçtikçe artmaya devam ediyor.

Haliyle felaket etkisini sürdürürken onu durduracak bilimsel çalışmalar da bazı insanların felaketle ilgili devletleri, küresel güçleri ve hatta bilimi zan altında bırakan ithamları da sıcaklığını korumaktadır. Denilebilir ki dünya kamuoyu bu konuyu bütünüyle anlamış ve anlamlandırmış değil.

Salgının etkisi Türkiye’de de devam ederken 2021’de başka bir çevre felaketi Marmara denizini vurdu. Türkiye’nin bir iç denizi olan Marmara’daki “müsilaj” sorunu da tıpkı Kovid gibi içinde pek çok bilinmezliği barındırmaktadır. Denizin dengesini bozacak kadar etkisi görünen bu çevre felaketinin kaynağı, boyutu ve sonucunun ne olduğu yeterince aydınlatılmış değil. Tıpkı önceki felakette olduğu gibi bu konuda da ortaya atılan verilerin güvenilirliği sorgulanmaktadır. Gerçek olansa kamuoyunun büyük bir güven kaybı içinde olmasıdır.

Güvensizliğin ana nedeninin duru veri akışının olmayışı olduğu söylenebilir. Bunun yanında tutarsızlıklar da güvensizliği körüklemektedir. Gerek devlet kurumları gerekse bilim çevrelerinin açıklamalarının birbirini tutmaması hatta bunların kendileriyle bile çelişmesi kamuoyunun zihinlerini daha da bulandırmaktadır.

Bilime inanmayan insan ve toplumun dogmalarla yaşam sürmesi ya da otomatikleşerek ruhsuzlaşması olağandır. Bu durumda insan ırkını daha büyük felaketler bekler. Öyle ki düşünmeyen, sorgulamayan insan ve toplum, bireyselleşme olgunluğuna erişemez. Bu sefer de kitle pozisyonuna düşer. O zaman da yaşam kalitesi düştüğü gibi toplumların yönetilmesi de kolaylaşır. Bu, dikta rejimlerini doğurur. Bu rejimler de gerek ülke içindeki çatışmalara gerekse ülkeler arası savaşlara neden olur.

Kovid19 salgını gibi Türkiye’deki müsilaj sorunu etrafında üretilen felaket öykülerinin insanoğlunun bilime olan güvensizliğinin sonucu olduğunu düşünüyoruz.

O halde ne yapmalıdır? Her şeyden önce birey ve toplumun bilime güvenmesinin sağlanması gerekir. Bu, her şeyden önce bilim adamı ve onların bağlı olduğu üniversitelerin görevidir. Saygınlığı olmayan kişi ve kurumların güvenilirliği de olmaz. O zaman bilim işlevsiz kalır ki insanoglu için felaketlerin daha büyüğü kaçınılmaz olur.

Bu durumda bilimin kime ve neye hizmet etmesi gerektiği, bilimin toplum ve devlet (güç) ilişkisi de sorgulanmalıdır.

Bilim neye / kime hizmet eder? Kendine mi, topluma mı, devlete mi, iktidara mı, dünyaya mı? Bilim adamı bunlardan hangisine çalışır? Üniversitelerin gelecek inşasındaki rolleri nelerdir?

Bilimin kendi soru/n/ları ilgili çevrelerde tartışılarak bilim adamının özgüveni tazelenmelidir. Bu, bilimin de toplumların içindeki saygınlığına katkı sağlayacaktır. Böylece birey sağlık, eğitim, kültür, çevre gibi kendisini doğrudan etkileyen konularda devletlerin dışındaki bağımsız bir güce inanacaktır. Kişinin kendisine, topluma ve doğaya saygısı yeniden oluşacaktır.

Bu sayımız şimdiye kadarkilerden daha geniş, daha renkli ve daha dolu oldu. Bilimin kendi gerçekliğinden hareket eden, buna göre düşünen ve yazan tüm yazarlarımıza teşekkür ederiz. Hakemlerimize ne kadar teşekkür etsek azdır. Dergimizdeki her bir yazının okurlarımıza yeni ufuklar açmasını dileriz. Hars Akademi dergisi, insana, topluma ve çevreye karşı duyarlılığı görev ve sorumluluk kabul etmektedir. Bunun için bireyin kendini geliştirmesi ve bilimin ışığında oluşturduğu ürünleri insanlarla paylaşmasına aracılık etmektedir.

Doç. Dr. Hatem TÜRK

Giresun, Haziran 2021